

درآمدی بر جامعه‌شناسی گروه‌های مرجع نوین

فرایند شکل‌گیری مرجع نوین مؤثر بر
اخلاق شهروندی در ایران

دکتر معصومه باشی

مدرس جامعه‌شناسی، واحد الکترونیکی، دانشگاه آزاد اسلامی

دکتر مهدی مختارپور

استادیار جامعه‌شناسی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی

پاشی، معصومه، ۱۳۳۷-:	سیرشاسه
درآمدی بر جامعه‌شناسی گروه‌های مرجع نوین: فرایند شکل‌گیری مرجع نوین مؤثر بر اخلاق شهروندی در ایران/معصومه پاشی، مهدی مختارپور؛ ویراستار الهام صیفی، تهران: ارغوان مهر، ۱۴۰۲.	عنوان و نام پدیدآور
۲۰۲۴م:؛ مصور، عکس، جدول.	مشخصات نشر
۸-۲۱-۶۰۹۸-۲۲۲-۹۷۸	مشخصات ظاهری
فیبا	شابک
کتابنامه.	وضعیت فهرست‌نویسی
فرایند شکل‌گیری مرجع نوین مؤثر بر اخلاق شهروندی در ایران.	یادداشت
شهروندان ایرانی -- جنبه‌های اخلاقی -- نمونه‌پژوهی	عنوان دیگر
Civics, Iranian -- Moral and ethical aspects -- Case studies	موضوع
حقوق مدنی -- ایران -- نمونه‌پژوهی	
Civil rights -- Iran -- Case studies	
مختارپور، مهدی، ۱۳۶۲-	شناسه افزوده
۹۵۵/۱۳۷۲۲	رده بندی کنگره
۲۲۱۶۰۹۵۵/۲۰۷	رده بندی دیویی
۹۷۹۰۰۲۱	شماره کتابشناسی ملی
فیبا	اطلاعات رکورد کتابشناسی

ارغوان مهر

ناشر:

درآمدی بر جامعه‌شناسی گروه‌های مرجع نوین

عنوان:

فرایند شکل‌گیری مرجع نوین مؤثر بر اخلاق شهروندی در ایران

دکتر معصومه پاشی، دکتر مهدی مختارپور

مؤلفین:

الهام صیفی

ویراستار:

فاطمه خزلی

طراح جلد:

۹۷۸-۶۲۲-۶۰۹۸-۶۱-۸

شابک:

۳/۹۹۹/۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۳

تیراژ: ۲۰۰ جلد

۰۹۰۱۶۷۰۰۲۶۲

شماره تماس:

www.arghavanmehr.ir

www.instagram.com/nashr_arghavan_mehr

مقدمه مؤلفین:

از چند دهه‌ی اخیر همگام با توسعه و تحولات جهانی معادلات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در عرصه‌های مختلف و در ابعاد مختلف ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی دگرگون شده است. در چنین شرایطی کشورهای توسعه‌یافته که در تولید مفاهیم و نظریه‌های^۱ نوین نسبت به سایر کشورها پیشگام هستند، برای ایجاد یکپارچگی و هماهنگی در نظام جهانی و به منظور جهانی‌سازی^۲، الگوها و سازوکارهایی را در همه‌ی عرصه‌ها از جمله عرصه‌ی اجتماعی و فرهنگی ارائه داده‌اند، که با رفتار اجتماعی و فرهنگی سایر کشورها همخوانی ندارد.

از جمله این الگوها گروه‌های مرجع نوین^۳ است، که بر فرهنگ و اخلاق شهروندان بسیار تأثیرگذار هستند. اخلاق شهروندی^۴ لازمه‌ی جوامع انسانی است و با الگوی جدید شهرها در جهان معاصر معنا یافته است. در واقع، شهر^۵ واقعیت پیچیده‌ای است و نمایی تهران تصور داشت که بدون داشتن اخلاق شهروندی، ساکن شهر با چنین وسعتی از پیچیدگی شد و از مشکلات و آسیب‌ها در امان ماند. در این میان گروه‌های مرجع از جمله عواملی هستند که در شکل‌گیری اخلاق شهروندی تأثیرگذار هستند.

اما در پی تغییر و ایجاد تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جهانی، پدیده جهانی‌شدن و نیز ظهور تکنولوژی‌های جدید، فضای مجازی^۶ و رسانه‌های جمعی نوین^۷، در کنار گروه‌های مرجع سنتی گروه‌های مرجع

^۱ Theories

^۲ Globalization

^۳ New Reference groups

^۴ Citizenship Ethics

^۵ City

^۶ Cyberspace

^۷ New mass media

نوینی شکل گرفته‌اند که گوی سبقت را از گروه‌های مرجع سنتی ربوده و خود حامل و اشاعه دهنده‌ی ارزش‌ها و هنجارهای جدیدی شده‌اند که بعضاً در چند دهه‌ی گذشته ضدا ارزش و ضدهنجار شمرده می‌شد.

حقیقت امر این است که تغییرات و تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و نیز وجود فضای مجازی و رسانه‌های جمعی نوین در جوامع انسانی، تعادل در دو بخش مهم فرهنگی یعنی فرهنگ انتظامی و ارتباطی (عقاید، ارزش‌ها و هنجارها) و فرهنگ عینی (مادی، فنی و فناوری) را برهم زده و ارزش‌ها و هنجارهای اخلاقی و فرهنگی جوامع را نیز تحت الشعاع خود قرار داده است. جامعه‌ی ما نیز از این رهگذر و موج جهانی بی‌نصیب نمانده است و دچار تنگناهای متعدد از جمله در بُعد اخلاق شهروندی و نیز کاهش اثربخشی گروه‌های مرجع سنتی در این رابطه شده است.

سیف‌اللهی (۱۳۹۸) در کتاب مبانی جامعه‌شناسی می‌نویسد: «جامعه ایران، با ساختار کهن و سنتی خود در مواجهه با تمدن صنعتی جهان غرب و پدیده‌ی شهرنشینی دچار به هم ریختگی شده است. پیامدهای چنین دگرگونی ناخواسته و ناپایدار، آشفتگی و به هم ریختگی تعادل دیربای دو بخش فرهنگ یاد شده است.»

جامعه ایران، جامعه‌ای در حال گذار از جامعه سنتی به جامعه مدرن است و به گفته اکثر صاحب‌نظران حرکت به سمت توسعه یافتگی در این حوزه با شتاب بسیار بالا و با برنامه‌ریزی‌های عجولانه و گاهاً ناکارآمد در حال صورت گرفتن است. به نظر می‌رسد جامعه‌ی ایرانی به عنوان یک کشور آسیایی، مراحل توسعه را به گونه‌ای ناموزون، ناپیوسته و با فراز و نشیب فراوان، تا حدودی پشت سر گذاشته و مسیر طولانی تری نیز پیش رو دارد.

۱۷	بخش اول:
۱۹	فصل اول: واکاوی ادبیات مفهومی و تاریخچه گروه‌های مرجع نوین
۱۹	مقدمه
۲۰	مباحث و مفاهیم پایه‌ای
۲۴	مفهوم فرهنگ و فرهنگ‌پذیری
۲۶	مفهوم جامعه‌پذیری
۲۹	تعریف گروه در علوم اجتماعی
۳۰	عوامل مؤثر در تشکیل یک گروه اجتماعی
۳۱	ویژگی‌های یک گروه اجتماعی
۳۱	کارکردهای یک گروه اجتماعی
۳۳	انواع گروه‌های اجتماعی
۳۶	گروه‌های مرجع
۳۷	گروه‌های مرجع سنتی
۳۸	گروه‌های مرجع نوین
۳۹	تاریخچه پیدایش مفهوم گروه مرجع نوین
۵۰	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۵۳	فصل دوم: واکاوی ادبیات مفهومی و تاریخچه اخلاق شهروندی
۵۳	مقدمه
۵۴	مباحث و مفاهیم پایه‌ای
۵۴	مفهوم اخلاق شهروندی
۵۷	تاریخچه اخلاق شهروندی
۵۷	اخلاق شهروندی در جهان
۵۸	اخلاق شهروندی در دوران باستان (یونان و روم)
۶۳	اخلاق شهروندی در دوران قرون وسطی (یونان و روم)
	افول شهروندی (حقوق-اخلاق) در روم قرون وسطی-حاکمیت کلیسا و پاپ
۶۵
۶۵	اخلاق شهروندی در دوران رنسانس (اروپا)
۶۶	شروع شهروندی ملی با رنسانس فرانسه

- جدول میزان تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته در تحلیل مسیر..... ۳۴۲
- جدول میزان ضرایب رگرسیون استاندارد شده..... ۳۴۳
- الگوی نهایی تحلیل مسیر تأثیر گروه‌های مرجع نوین بر شکل‌گیری فرایند اخلاق شهروندی..... ۳۴۵
- جدول کفایت مدل..... ۳۴۶